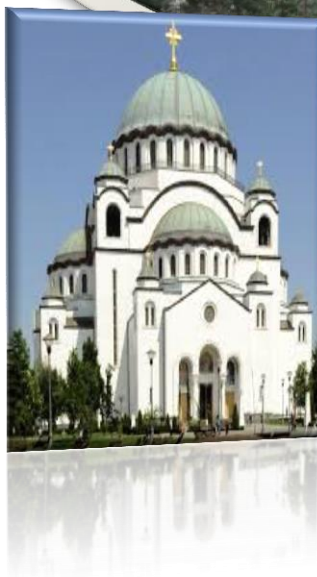

ЕХО

ЧАСОПИС СРЕДЊЕ ШКОЛЕ БРУС

ЈАНУАР 2019. ГОДИНЕ

Милан Миликић II₃

РЕЧ УРЕДНИКА

Драги читаоци, добродошли!

Још један број часописа Ехо се налази пред вама. Пошто је овај часопис тематски, тако ће његов већи део бити посвећен Светом Сави, самим тим и династији Немањића а подсетићете се и неких старих заната. Ипак, немојте да мислите да ћемо остати „заточени“ у средњем веку, припремили смо за вас и неке текстове из новијег доба, па ћете тако моћи да сазнате или пак проширите своје знање на пример о плацебо ефекту. О неким појмовима ћете више сазнати и од наших најмлађих, деце из вртића, а можда се на листи наших препоручених филмова нађе неки и за вас. Моћи ћете да прочитате и интервју са оснивачем нашег часописа, као и са једним од наших познатих глумаца, а препоручујемо вам и да прочитате ко је све до сада говорио за наш Ехо. Надамо се да ћете уживати и у нашој разгледници, уметничком кутку, а ако нисте знали зашто је књига боља од мобилног телефона, можда вам неки од понуђених одговора то и докаже. Овом приликом се захваљујемо члановима Преводилачке и Рецитаторске секције, професорима који су нам помагали, вртићу „Пахулица“ и ученицима који су нам дозволили да објавимо песме, саставе, цртеже.

Поздрав и уживајте!

Главни и одговорни уредник

Марија Стошовић, професор српског језика и књижевности

Заменик уредника

Нина Раичевић

Одговорни уредник

Љубица Станковић

Техничка обрада

Перица Стевановић, професор информатике

Лектура и коректура

Невена Симић

Марија Стошовић

Аутори текстова (чланови Новинарске секције)

Анђела Аврамовић, Ана Арсић

Никола Дељанин, Саша Ђидић

Сандра Ђурић, Ана Лукић

Анђела Миљковић, Анастасија Миљојковић

Магдалена Петровић, Катарина Радмановац

Нина Раичевић, Наташа Савић

Невена Симић, Љубица Станковић

Уна Стефановић, Нађа Шиљић, Ана Шовић

Милош Кнежевић (Преводилачка секција)

e-mail адреса часописа:

novinarska.sekcija.brus.@gmail.com

• Симбол српске нације – Свети Сава	4
• Преподобни Сава освећени	6
• Свети Сава у народним легендама	7
• Култ вука у српској књижевности	8
• Немањићи	10
• Ратови Немањића	11
• Српски средњовековни костими	12
• Старе занатлије	13
• Манастири и цркве Бруса	14
• „Радујем се пензионерским данима“	16
• Питајмо прваке	18
• Ехова разгледница	20
• Треба ли мотивационим говорницима мотивација?	23
• Бруска кефалица	24
• Индиго	26
• Болести данашњице	28
• Плацебо ефекат	29
• Рекли су за Ехо...	30
• Зашто је књига боља од мобилног телефона?	31
• Препоруке филмова	32
• Ехов уметнички кутак	34

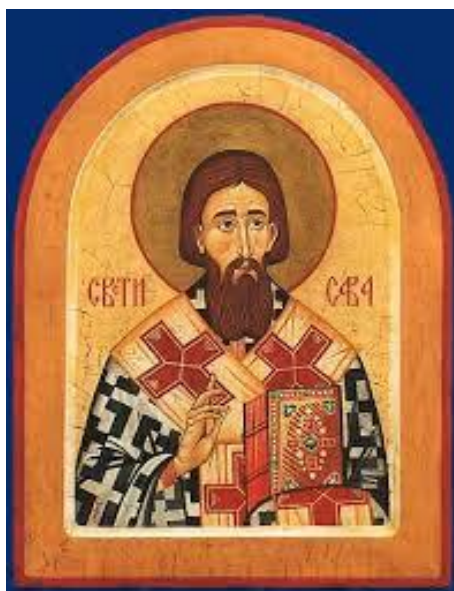
С
А
Д
Р
Ж
А
Ј

СИМБОЛ СРПСКЕ НАЦИЈЕ – СВЕТИ САВА

Постоје историјске личности које су у свом народу завредиле посебно поштовање које најдиректније утиче на будућност тог народа. Таква личност је управо он, Свети Сава, симбол српске нације. Као најмлађи син великог жупана Стефана Немање и његове жене Ане рођен је око 1175. године добивши на крштењу име Растко. Није се, на први поглед, разликовао од својих вршњака, младих племића. Ипак, био је другачији. Владавина га није интересовала, иако је то била жеља његовог оца, због одбојности према власти а љубави према Богу. Његовом оцу Немањи, познатом као дародавцу многих цркава и манастира у земљи и на страни, често су долазили светогорски калуђери да траже помоћ. Растко искористи једну такву прилику, договори се тајно са једним калуђером и побегавши од куће заједно с њим оде у Свету Гору, дође у руски манастир Пантелејмон и изабра га за свој будући дом. Ту обуче монашку ризу, остриже власи и доби ново име – Сава. Чуло се по Светој Гори и изван ње да се замонашио, па је од тада постао славан, јер је хтео да постигне оно што су и стари свеци и мученици. Иако их је молио да га не разликују од обичних калуђера, монаси и игумани ипак то јесу чинили. Сем молитве, поста и подвижања, вршио је и све манастирске послове. Верујући да се физичким патњама може стећи спас душе и најбоље угодити Богу, почиње чинити велика подвижништва: иде бос по оштром камењу, врши најобичније послове манастирских људи, уздржава се од јела и пића, читаве ноћи проводи у молитвама

Доласком у Србију за Саву се постављају нове дужности и нови задаци од којих је најглавнији био ширење и утврђивање хришћанства и православне вере. Многоструки је рад Светога Саве, али је најактивнији на трима пољима – књижевном, уметничком, правном. Његова књижевна дела постала су темељ и

образац за писце који су вековима после њега стварали, а он сам био је, јесте и остаће личност која је њихова вечита инспирација. Неке мале, а ипак велике стихове наших песника, неке мале, а ипак велике приче наших писаца, ученици наше, а и сваке школе у Србији, бирају како би испевали песму и испричали причу светитељу Сави. Сваког 27. јануара имамо могућност да допринесемо заједничком циљу свих Срба а то је да се достојно прослави ова српска велика слава коју наша школа слави, наше цркве и манастири славе, цело српство слави славу која већ дуго носи атрибут школске славе. Светац који се по календару Српске православне цркве слави, Свети Сава, није био само светац већ и духовни препородитељ српског народа, његов најумнији просветитељ, оснивач монашког живота, први архиепископ српске самосталне цркве, први српски књижевник, градитељ српске културе и неимар српских светиња.

Свети Сава је целог живота радио и зидао. Зидао је своју душу, цркве, манастире, школе, народну културу, народни дух. Наш светитељ волео је људе и људи су волели њега. Многи народи сачували су о њему најлепше успомене. По његовом примеру и надахнућу српски народ је успео да сазда своју националну културу, то јест да дâ својствен израз свога ума и срца у зидарији, везу, тканини, мудрости, красоти обичаја, отмености понашања, у песми и причи. Тако српска народна књижевност поред легенди о Светом Сави садржи и низ других прича које су га пратиле за живота његовог, али које и данас круже међу нама. Тако је, на пример, у народу познато да се извор са светом водом створи на месту где Свети Сава удари штапом, али је он штапом разлучивао и правду; верује се да када гром загрми на Светога Саву а муња севне на Часне вериге, нешто ће се лоше десити; Свети Сава чак и проклиње човека да не може проhodати пре годину дана... Ни ауторска

књижевност не заостаје са описима Светог Саве, тако у песми Јована Јовановића Змаја он хоће да служи Богу и свом народу и грли будућност србинску; удара позно у дубини ноћног мира на капију затвореног светогорског манастира у песми Војислава Илића; изговара монолог у ком се моли за спас српског рода у песми Десанке Максимовић; корача по сувом у пратњи својих вукова у песми Васка Попе...

Манастир Свете Тројице код Пљеваља

Крст којим се крстимо, језик којим говоримо, писмо којим пишемо, пут којим ходамо одредио је Свети Сава. Прича о њему је најдужа прича коју прича српски народ, а та прича не стари нити се умара, а све што причамо само су њена поглавља. И како бисмо причу која се прича две хиљаде година испричали друкчије ако је не сведемо на једно име и на једну реч? То је име Исуса Христа и та реч је постала телом населивши се међу нама. Зато је светосавље посрбљено православље, а Свети Сава једно од имена Исуса Христа. Док су други као симбол дизали мач, Свети Сава је дизао три прста и правио крст, исказујући тиме своје симболе – љубав, братство и мир. Овај Богољубац и човекољубац је читавог свог живота проповедао љубав, братство, мир, слогу, а између осталог и знање. Како никада није одустао и како је увек веровао у вечност својих идеала, тако је веровао и у моћ просвете, знања и образовања. И веровали или не, *четворе очи* се могу добити.

Живот посвећен вери и нади, подвижништво, подизање многих задужбина, мирење браће, путовања, слободно краљевство, самостална црква, светосавље, православно монаштво у служби народу, савременост идеја, национализам су само чиниоци створеног култа

Светог Саве. У Трнову је умро 14. јануара 1235. године, његово тело је пренесено у Србију и сахрањено у манастиру Милешеви 1237. године, а ни спаљивање његових моштију није уништило тај култ.

Рука Светог Саве

Мошти Светог Саве из Милешеве преноси Синан Паша у Београд и спаљује их на Врачару 27. априла 1594. године. После ослобођења од Турака, на Врачару је подигнут храм посвећен Светом Сави, у знак сећања и захвалности за све оно што је урадио за свој народ и цркву. Према народном предању, пре спаљивања моштију, спашена је рука Светог Саве која се данас налази у манастиру Свете Тројице код Пљеваља.

Саша Ђидић II₂
Ана Лукић III₁
Наташа Савић III₁
Невена Симић III₁
Анастасија Миљојковић III₂
Нађа Шиљић III₁

ПРЕПОДОБНИ САВА ОСВЕЋЕНИ

Родио се 439. године у омањем селу Муталаск, у области Кападокији (данашња Турска). Напустио је своју кућу са осам година, замонашио се у оближњој монашкој породици која се звала Флавијанова и ту се задржао десет година. Пут га даље води у палестинске манастире и монашкој породици Светог Јевтимија Великог и Теоксита. Подигао је манастир у близини Јерусалима, а који данас носи његово име. У овом манастиру Преподобни Сава Освећени је прорекао и долазак нашег светитеља, првог српског архиепископа, рекавши да ће доћи монах по имену Сава а који ће бити племићке крви. Оног тренутка када се буде помолио његовим моштима игуманско жезло ће пасти испред њега и припашће њему, као и јединствена икона Богородице Млекопитателнице. И дан-данас наши патријарси носе копију тог жезла, а икона Богородице се налази у манастиру Хиландару, на Светој Гори.

Наташа Савић

Saint Sava

Saint Sava (1174–14 January 1236), known as **The Enlightener**, was a Serbian prince and Orthodox monk, the first Archbishop of the autocephalous Serbian Church, the founder of Serbian law, and a diplomat. Sava, born as **Rastko**, was the youngest son of Serbian Grand Prince Stefan Nemanja (founder of the Nemanjić dynasty), and ruled the appanage of Hum briefly in 1190–92. He then left for Mount Athos where he became a monk, with the name *Sava* (*Sabbas*). At Athos, he established the monastery of Hilandar, which became one of the most important cultural and religious centres of the Serbian people. In 1219 he was recognized as the first Serbian Archbishop by the Patriarchate exiled in Nicea, and in the same year he authored the oldest known constitution of Serbia, *Zakonopravilo*, thus securing full independence; both religious and political. Sava is regarded the founder of Serbian medieval literature.

He is widely considered as one of the most important figures of Serbian history. Saint Sava is canonized and venerated by the Serbian Orthodox Church, as its founder, on January 27. His life has been interpreted in many artistic works from the Middle Ages to modern times. He is the patron saint of Serbia, Serbs, and Serbian education. The Church of Saint Sava in Belgrade is dedicated to him, built where the Ottomans burnt his remains in 1594 during an uprising in which the Serbs used icons of Sava as their war flags; the church is one of the largest church buildings in the world.

Saint Sava

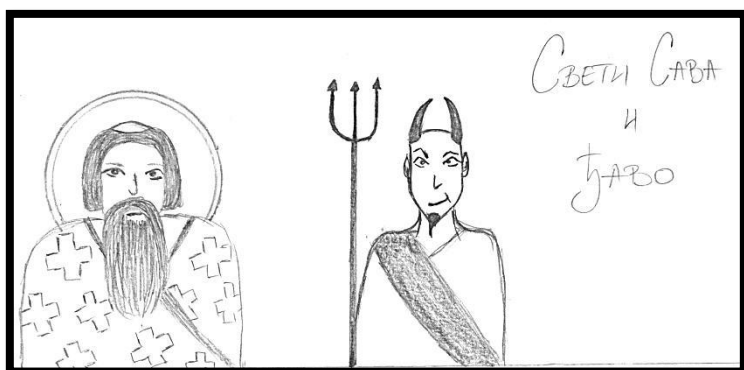
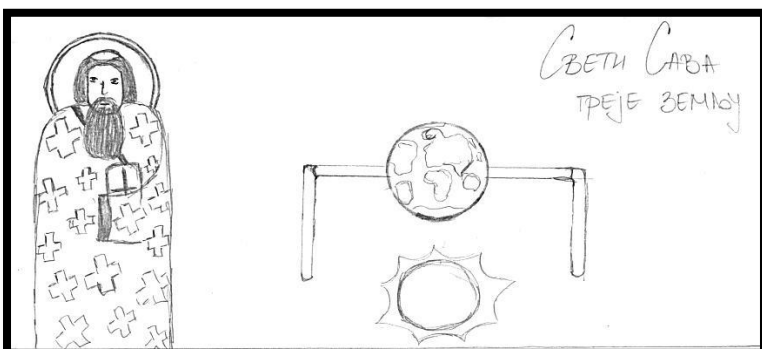
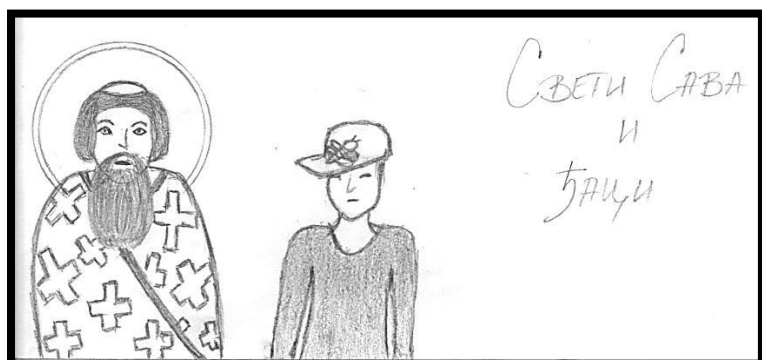
Saint Sava (1174–14 January 1236), dit **L'Illuminateur**, était un prince serbe et un moine orthodoxe, le premier archevêque de l'église serbe autocéphale, fondateur du serbe droit et diplomate. Sava, né sous le nom de **Rastko**, était le plus jeune fils du grand-prince serbe Stefan Nemanja (fondateur de la dynastie des Nemanjić) et a brièvement dirigé l'apanage de Hum entre 1190 et 1292. Il est ensuite parti pour le mont Athos où il est devenu moine, sous le nom de Sava (Sabbas). À Athos, il fonda le monastère de Hilandar, qui devint l'un des centres culturels et religieux les plus importants du peuple serbe. En 1219, il fut reconnu comme le premier archevêque de Serbie par le patriarcat exilé à Nicée. La même année, il fut l'auteur de la plus ancienne constitution connue de la Serbie, *Zakonopravilo*, assurant ainsi une indépendance totale; à la fois religieux et politique. Sava est considérée comme le fondateur de la littérature médiévale serbe.

Il est largement considéré comme l'une des figures les plus importantes de l'histoire de la Serbie. Saint Sava est canonisée et vénérée par l'Église orthodoxe serbe, son fondateur, le 27 janvier. Sa vie a été interprétée dans de nombreuses œuvres artistiques allant du Moyen Âge aux temps modernes. Il est le saint patron de la Serbie, des Serbes et de l'éducation serbe. L'église Saint Sava de Belgrade lui est dédiée. Elle a été construite à l'endroit où les Ottomans ont brûlé sa dépouille en 1594 au cours d'un soulèvement dans lequel les Serbes utilisaient des icônes représentant Sava comme drapeaux de guerre. l'église est l'un des plus grands bâtiments d'église au monde.

Милош Кнежевић II₁

СВЕТИ САВА У НАРОДНИМ ЛЕГЕНДАМА

КУЛТ ВУКА У СРПСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ

Култ вука у српском народу, традицији, култури, па и књижевности, неодвојив је од култа Светог Саве. Одговоре зашто је то тако можемо наћи у словенској митологији према којој је један од богова Дајбог (Дажбог), бог сунца, али и огња и кише, представљен као хроми старац одевен у медвеђу кожу, а кога је пратио вук који представља његову животињску инкарнацију, односно, првобитни облик му је био бели хроми вук.

Дакле, вук представља митског претка српског народа, његову тотемску животињу, јер клањајући се богу Дајбогу, клањали су се и вуку. У хришћанству, место овог бога заузима управо Свети Сава који се доводи у везу са вуковима који су његови пратиоци, па су односи између њих окарактерисани као пријатељски. Често се у Србији, а неретко и у другим земљама, може чути народна приповетка „Вук длаку мења али ћуд никада“, а ништа мање није непозната ни пословица „Вук сит и овце на броју“. У сеоским крајевима Србије јавља(ла) се и клетва упућена вуковима „Свети Сава ти вилице за(о)каменио“, а верујући у своје вучје порекло Српкиње су својој деци певале успаванку „Нини сине, вуче и бауче, вучица те у гори родила“, да би и само рођење детета било пропраћено речима „Родила вучица вука“, што је имало везе и са давањем имена Вук мушкој деци како би се заштитила од зла.

Претпоставља се да ове народне књижевне врсте, а нарочито поменута клетва, имају везе са још једном народном књижевном врстом, односно, народним легендама о Светом Сави и вуковима. Према једној од њих, неки чобанин је наишао у планини на Светог Саву како дели вуковима храну (плен). Од страха је побегао на дрво а у међувремену, када је Свети Сава већ поделио храну, дошао је и један сакати (хроми) вук. Како није имао шта да дâ том вуку, рекао му је да поједе чобанина. Сви вукови одоше за

својим пленом, а сакати вук је остао да чека чобанина да сиђе са дрвета. Чобанин је успео да побегне досетивши се да баци свој гуњ напуњен лишћем и грањем у поток, па је вук помислио да

је чобанин скочио. Он је дошао до колибе (воденице), заспао, али је вук поткопао колибу, извукао човека и појео га. Овој легенди претходи веровање, заступљено у многим српским крајевима, по ком Свети Сава на свој дан све вукове у планини позива да се састану одређујући

им плен за наредну годину, односно, шаље их у торове говорећи шта да закољу и поједу.

Легенде о Светом Сави у књижевности су у уској вези са народним веровањима, традицијом, чак и религијом. У разним крајевима Србије, како би се умилостивио Свети Сава, постило неколико дана (обично недељу дана) пред дан Светог Саве, нису се додиривали одређени предмети (сечива) како им вукови не би клали животиње, жене нису фарбале ништа у црвену боју како не би потекла крв њихових животиња, нису се обављали одређени послови све са циљем како би Свети Сава заштитио њихову стоку од вукова. Вучји пастир, заштитно божанство вука, вучје божанство су неке од одредница које се везују за лик и име Светог Саве, које се са друге стране повезује и са богом пастира. Тако је Свети Сава своје место нашао и у једној народној пословици према којој је неки вук клао чобанима овце, они су га ухватили у замку и решили да га одведу Светом Сави да га

крсти, како им не би више чинио штету. Пошто су срили Светог Саву на путу, и замолили га да то учини, он је једном калуђеру поверио тај задатак. Калуђер вуку чита молитву и поче га крстити заповедивши му да каже „Отрекој си“, а вук ће на то „Овце кољ си“. Калуђер ће даље рећи „Отрицај си“ а вук „Овце клај си“. Пошто молитва и крст нису помогли вуку, Свети Сава је рекао чобанима да умлате вука.

Особине које се везују за вука, од паганских дана преко средњег века па све до данас, одјека су нашле и у ауторској књижевности, пре свега у поезији Васка Попе. Вођен народном традицијом, Светог Саву и вукове описује у циклусима песама „Савин извор“, „Вучја со“, „Молитва вучјем пастиру“, „Похвала вучјем пастиру“. За Васка Попу Свети Сава *живи без година без смрти окружен својим вуковима, корача по сувом у пратњи својих вукова, поји жедне вукове густим каменом млеком, дозива гладне вукове и са врха крушке баца им листове, бескрајним урликом поздрављају га вукови, пере шапе својим вуковима, види своју вучју главу*. На један нови начин приказује митолошке симболе – хромог вука, огњену вучицу, вучјег пастира, вучје копице, вучју земљу, вучју со. Васко Попа читаоце приближава старим временима на јединствен начин; одабиром речи, мисли, метафоричношћу и присношћу са давним временима. У његовим песмама о вуковима долази до стапања стварности историјских чињеница, стварности уопште, стварности мита и стварности маште. Уметничка поезија Васка Попе почива на основама народне, а слободно можемо рећи да је главна разлика између њих што он мотив вука, дакле и самог вука, представља као доминантну тему помињући је у позитивном контексту, што је на неки начин у супротности са народним веровањем по ком се вук чак и не треба помињати. Оно што повезује митологију, историју, али и народну и ауторску књижевност, свакако јесу особине које се везују за вука као митску животињу – демонизам, заштита, храброст, верност, опасност, брзина, доследност, слобода, усамљеност, неповерљивост, опрезност, лепота, божанство.

ПОКЛОЊЕЊЕ ХРОМОМЕ ВУКУ

5.

Подигни камен са свога срца

Хроми вуче

И покажи ми као претвараш

Камен у сунцоносни облак

И како облак и јелена златорога

И ако те то не замара покажи

Како претвараш јелена у бели босиљак

И како босиљак у шестокрилу ласту

И покажи ми ако се још сећаш

Како претвараш ласту у жар-змију

И како змију у алем камен

Подигни камен са свога срца

И на моје га положи

Хроми вуче

Васко Попа

ПУТОВАЊЕ СВЕТОГА САВЕ

Путује по мрачној земљи

Штапом пред собом

Мрак на четверо сече

Хитне дебеле рукавице

Претворене у мачкетине

На сиву војску мишева

Одвеже вериге сред олује

И земљу од старе храстовине

За стајаће звезде везује

Пере шапе својим вуковима

Да трагови мрачне земље

На њима не преживе

Путује без пута

И пут се за њим рађа.

Васко Попа

**Марија Стошовић, професор српског језика
и књижевности**

НЕМАЊИЋИ

Немањићи су средњовековна српска династија која је владала Србијом више од два века. Њен оснивач је Стефан Немања, по коме је династија и добила име. У династији има једанаест владара. Најупечатљивији и најмоћнији владар династије Немањића је Душан Силни. За време његове владавине Србија је обухватала територију од Саве и Дунава на северу до Коринтског залива на југу. Сваки владар краљевске породице је за собом остављао задужбине, своје цркве и манастире, како би искупили своје душе од грехова, показали своју величину и допринели развоју српске културе. Од свих једанаест владара, сви су постали свеци сем Душана Силног који је, како кажу историјски списи, убио свог оца. Владари династије Немањића су:

велики жупан
Стефан Немања
(1166-1196)

Стефан Немањић
(Стефан Првовенчани)
(1196-1217);
(1217-1228)

краљ
Стефан Радослав
(1228-1234)

краљ
Стефан Владислав
(1234-1243)

краљ
Стефан Урош I
(1243-1276)

краљ
Стефан III Дечански
(1234-1243)

цар
Стефан Урош IV Душан
(Душан Силни)
(1331-1355)

цар
Стефан Урош V Нејаки
(1355-1371)

Саша Ђидић II₂
Ана Лукић III₁
Нађа Шиљић III₁

РАТОВИ НЕМАЊИЋА

Немањићи су средњовековна српска династија која је владала Србијом више од два века, остваривши највеће просторно проширење средњовековне Србије. Стефан Немања није био велики освајач од тренутка када је ступио на власт па све до замонашења; није водио ратове који би Србији донели просторно проширење. Једна од битнијих битки за време његове владавине била је 1190. на подручју око Јужне Мораве када је победио византијског цара Исака II Анђела и уговорио брак између свог средњег сина Стефана Немањића и кћерке Алексија III Анђела (брата побеђеног византијског цара), Јевдокије.

Како Стефан није био најстарији син Стефана Немање, није требало да преузме власт, али пошто је због брака са византијском принцезом имао подршку народа, као и свог оца, дошло је до тога али и до грађанског рата између његовог старијег брата Вукана и њега (1201–1204) и завршио се победом Вукана. Постоје извори да је после неколико година, када је Свети Сава донео мошти њиховог оца у манастир Студеницу, над њима помирио своју старију браћу, а Стефан Немањић се вратио на престо.

За време владавине Стефановог сина Радослава десила се битка на Клокотници (1230) између епирског деспота и бугарског цара и пошто је Радослав био ожењен епирском принцезом, а Епирци су изгубили у рату, народ га смењује и на престо долази његов брат Владислав.

Важнија битка за време Стефана Уроша I, сина Стефана Немањића и Ане Дандоло, је рат против Угарске (1272). Победили су Угри, али је договорено да се Драгутин ожени кћерком угарског краља, Каталином, са којом је имао два сина – Драгутина и Милутина. Наслеђује га Драгутин (1276–1282), после грађанског рата са Милутином постаје и краљ Срема (1284–1316) а престо наслеђује Стефан Урош II Милутин (1282–1321).

Милутин је водио рат против Византије (1299) и одневши победу тражио је, ради мира и пријатељства између Србије и Византије, од византијског цара Андроника II Палеолога да своју малолетну кћерку Симониду, која је имала само шест година, уда за њега и то би му била већ пета жена. Имао је два сина са њом, Константина који се замонашио и Стефана Уроша III Дечанског (1321–1331).

За време владавине Стефана Дечанског, против Србије су се ујединиле Византија, Бугарска и Босна (1330), које нису веровале да је Србија непобедива, али Срби су победили и доказали да су, у то време, непобедива земља на Балкану. Стефана Дечанског наслеђује син Стефан Урош IV Душан, који је био краљ Србије (1331–1346) а цар Срба, Бугара и Грка (1346–1355).

Срби су за време Стефана Душана највише просторно проширили своју државу и зато су га назвали Душаном Силним. Освојио је Епир, Тесалију, Халкидики и Серску област. Битка код Дидимотике вођена у октобру (1352) је била битка између Срба, Бугара и Византије са једне стране и Турака са друге стране. То је био први сукоб Срба и Турака. Турци су победили и извршили пустошење бугарских територија, а заробљенике провели кроз Једрене, чији су се хришћански становници подругљиво односили према заробљенима.

Душана Силног наслеђује син Стефан Урош V Нејаки (1355–1371). Урош је последњи владар лозе Немањића. За време његове владавине одиграла се Маричка битка (1371). То је био сукоб између Уроша Нејаког и Турске у ком је изгубио, а то су прво искористили Грци, чија је војска исте године продрла у Сер. То је била последња битка за време владавине династија Немањића.

Ана Арсић
Катарина Радмановац

СРПСКИ СРЕДЊОВЕКОВНИ КОСТИМИ

Српска држава се развила на размеђу Истока и Запада, тако да се утицај различитих култура огледа и у костимима. Најјачи је утицај Византије, затим западноевропске моде, а од XV века се јавља и турски утицај. Због нејасних и непотпуних извора о ношњи Срба у средњем веку, немамо сасвим јасну слику о свим оделима која се тада облаче. Одела, као и накит, јасно одвајају друштвене слојеве, па их можемо поделити на: одела сељана, грађана, племићко-владарску ношњу и царски орнат.

Материјали који се највише користе су вуна, лан и конопља. У ношњи сељана користе се овчје крзно и кожа, а код богатих слојева на цени је хермелин. Крзно и кожа су иначе коришћени и као средство плаћања још у VI веку и тај се обичај дуго задржао. Властела је облачила одела од свиле, сомота и тафта.

Владарски орнат се састоји од црвене или тамномодре (скоро црне) уске тунике (**divitision** или **bagrenica**), дуге до земље, уских рукава, са широким златним оковратником који допире до рамена (**kotomadon** или **manijak**), предњом и задњом широком траком до испод колена (**lor** или **loros**), украсима на мишицама (**peribrahonije**) и на зарукављу

(**epimanike**). Од краја XIV века туника добија широке рукаве и назива се **sakos**. Задњи крај лора се пребацује спреда преко леве руке. Изузетно цар Душан има два укрштена лора (**dijadinima**) на грудима, што је одлика и костима арханђела. Круна је отворена у горњем делу (по последњој моди) или полулоптаста, са црвеном штофаном подлогом. На врху круне је крст, на чеоном делу орфранос, а са стране **обоци** (препендулије). Од краја XIV века нестаје црвена капа. Скиптар је у облику крста. Обућа је црвена, богато извезена.

Свакодневно одело владара је било исто као и племићко, али се издвајало царским **инсигнијама**. То су делови одела или предмети којима се давао посебан значај, јер се сматрало да су божанског порекла. Инсигније су: круна, одело (плашт, појас, чизме), оружје (копље, мач, буздован), **жезло** или **скиптар**, **акакија**, престо, застава... Акакија се у балканским земљама појављује у виду марамице или свилене врећице окачене о појас, али код Срба је само у облику свитка (повеље) и владар је носио у десној руци.

СТАРЕ ЗАНАТЛИЈЕ

Турцизми су речи преузете из турског језика. Посебно су карактеристични за језике народа који су били под влашћу Османског царства (грчки, бошњачки, бугарски, македонски, јерменски, српски).

Турцизми су карактеристични за наш народ због владања Турака на нашим просторима које је трајало преко 500 година. Неки турцизми су: авлија, алат, ала, ада, алманах, ат, ајвар, бакар, барјак, барака, бајат, боја, бубрег, бурек, буразер, будала, бунар, бардак, башта, батал, вала, веђа, чак, чаршав, чарапа, чичак, челик, чесма, чорба, чобанин, ћускија, ћуп, ћуфте, ћевап, ћуприја, ћулић, ћелав, ћилим, ћорав, дућан, дувар, див, дугме, дуван, делија, дернек, ексер, џеп, џем, џин, фитиљ, јастук... Из турског језика, али и арапског, преузети су и неки од назива занатлија који су се некада користили, а који ни данас нису ишчезли без обзира на индустријску револуцију. Занати су се учили годинама, главни мајстори су за помоћнике имали калфе и шегрте, а сами занати представљали су претече фабричке производње.

Абаџија је мајстор-занатлија који од грубог сукна под називом аба шије народна одела – народну ношњу. Именица аба означава грубо вунено сукно (тканину) и пореклом је из арапског језика ('abā).

Власуљар је мајстор-занатлија који прави перике (власуље). Власуљари су раније перике правили искључиво од праве косе али се данас праве и од вештачког, синтетичког, материјала. Најквалитетније и најскупље су перике које се праве од природне косе и то ручно.

Дунђер је назив за мајстора старог заната који се може односити на зидара који гради куће „набијанице“, али и за мајсторе који су градили дрвене зграде. „Набијаница“ је кућа чији се зидови праве тако што се у дрвену оплату (слично као код бетонирања) набија земља. С обзиром на то да не ради посебно прецизан посао, реч дунђер се данас користи и у погрдном смислу за непрецизан, па и неквалитетан рад.

Ћумругџија је раније, у 19. веку, био назив за цариника. На граничним прелазима задатак му је био да наплати ћумрук (царину) за потребе пуњења буџета. Вук Караџић је у једном периоду свог живота био ћумругџија.

Екмеџија (пекар) је реч која потиче из турског језика и означава мајстора или радника који се бави спремањем (справљањем) и печењем хлеба и других пецива. Некада је мало људи обављало овај посао. Да би постао прави пекарски мајстор, прво би се пријавио као шегрт код неког пекара (газде-мајстора), и затим у тим радионицама (пекарама) изучавао занат. Када би газда увидео да је шегрт научио занат, позвао би стручну комисију. Комисија би на основу знања и умешности шегрта, доделила том шегрту **Мајсторско писмо**. На основу тог документа се доказује да је та особа постала мајстор свог заната, односно пекар.

Кујунџија је стари назив за занатлију златара, који израђује или преправља (модификује) накит и ситне украсне предмете од злата, сребра и других племенитих метала. Златари у свом раду користе и разне врсте драгог камења. Најчешћи производ ових занатлија је накит: прстење, бурме, минђуше, шнале, брошеви, огрлице, наруквице и слично.

Мутаџија или **мутаџија** је „плетила“ или ткач. То је стари занатлија који се бавио ткањем сеоских торбица од козје длаке, а у којима се раније носило вино, со, сир, хлеб, погача или ракија кад је сељак одлазио да ради на њиви, или деца у школу. У неким деловима Србије (нпр. ужички крај) та торбица се назива „шареница“. Сваки крај је имао своју боју, тј. своју комбинацију боја, као знак распознавања.

Анђела Аврамовић I4
Сандра Ђурић I4

МАНАСТИРИ И ЦРКВЕ БРУСА

Брус је град који се налази на два рекама, Грашевачкој и Расини. Самим тим припада Расинском округу и Крушевачкој епархији. Богат је манастирима, црквама, светилиштима... Свети објекти који су грађени допиру из XV века и припадају моравској школи – византијском стилу.

Манастир Светог архиђакона Стефана, Лепенац

Манастир Лепенац се налази на десној обали реке Расине, у атару села Лепенац. Манастирска црква с почетка XV века, задужбина непознатог ктитора, посвећена је Св. Стефану. Имала је основу сажетог триконхоса са припратом и кубе које је требало да почива на пиластрима. Све апсиде су споља вишестране, изнутра полукружне. Занимљиво је да дужином од преко 20 m представља једну од највећих грађевина моравске школе. Старији начин зидања по узору на споменике моравске школе сачуван је у висини од око два метра. Унутрашњост самог манастира је очаравајућа, својим фрескама, иконама и мозаицима представља најлепше благо села Лепенца. Вероватно је средином XVI века настављено грађење које је дало данашњи изглед.

Манастир Светих Јоакима и Ане, Стрмац

На темељима старог манастира који датира из 1313. године, и који је срушен за време Турака, подигнута је црква посвећена Св. Јоакиму и Ани 1680. године. Манастир је према предању

откривен тако што је један дечак, који је боловао од губе (лепре), заспао под једном зовом, и у сну му се јавило да лежи на светом месту. Када се пробудио, видео је да је сав очишћен од своје болести, само му је на левој руци остао ожиљак да сведочи да је некад имао губу. Отишавши својој кући, у село Шошиће, и све испричавши својим родитељима и мештанима, они сами кренуше да ископавају и налазе темеље цркве. Ктитор цркве није познат али је сигурно народна задужбина.

Сама црква је приземна грађевина – брвнара. Манастир је познат као целебни и доста људи долази недељом и празницима да им се чита молитва за здравље а брачни парови који немају деце долазе да им се даје грожђе са лозе Св. Симеона из манастира Хиландар. Стрмац је једно време био испосница манастира Студенице а повезује их иста слава – Мала Госпојина и Св. Јоаким и Ана, коју манастир Стрмац слави. За време Другог светског рата манастир Стрмац је био женски, под управом игуманије Косијане где је било дванаест монахиња, као и монаси са старог Валама (отац Флавијан који је и сахрањен у Стрмцу). Од 1949. године, манастир Стрмац постаје мушки, у њему пребивају по један или два монаха. Раније је припадао Епархији нишкој, а од 1935. године Епархији жичкој, а сада припада Крушевачкој епархији.

Манастир Светог архиђакона Стефана, Милентија

Манастир Милентија је средњовековни манастир чије се рушевине налазе код истоименог села у општини Брус, недалеко од тврђаве Козник. Подигнут је у моравском стилу, највероватније непосредно након 1430. Године. Представљао је један од већих манастирских

комплекса тог доба, због чега се сматра да је био задужбина неког моћног великаша (можда Радича Поступовића). Међу остацима цркве

Београду и Крушевцу. Археолошка истраживања манастирске цркве и њена конзервација су отпочели 1969. године, док је добар део комплекса остао неистражен. Рушевине манастира Милентије се данас налазе под заштитом Републике Србије, као споменик културе од великог значаја. Није познато ко је и када подигао манастир, али се сматра да је настао током четврте или пете деценије XV века. Овакво датирање се базира на неколико чињеница: основа цркве (триконхос) и камена пластика сведоче о градњи у моравском стилу (последња трећина XIV и прва половина XV века), уметничка вредност и начин израде камене декорације који сведоче о градњи у доба развијеног моравског стила. У повељи Радича Поступовића из 1430. године се помиње село Милентија у његовој области, али не и манастир у њему. На основу остатака манастирске цркве сматра се да у питању задужбина моћног обласног господара, због чега се претпоставља да је његов ктитор могао да буде велики челник Радич Поступовић, који је спадао у виђеније велможе Србије у доба деспота Стефана (кнез 1389—1402, деспот 1402—1427) и Ђурђа (1427—1459), а држао је област Расине око Козника, у којој се налази Милентија. Зна се да је Радич био ктитор манастира Враћевшнице (у коме је сахрањен) на Руднику.

Манастирски комплекс

Манастирска црква, посвећена светом Стефану, има основу сажетог триконхоса, са полукружним апсидама и куполом над наосом. Дугачка је 17.5 метара, а по својој основи је веома слична оближњем манастиру Лепенцу (у истоименом селу). Њени зидови су данас очувани до висине од око два метра, док је њена спољашњост била украшена каменом декоративном пластиком а сматра се да је делимично била и офарбана. Сами камени украси сведоче о високом нивоу уметничке и занатске обраде и сматра се да су били офарбани, што је доприносило живописности. Према мишљењу историчара уметности Сање Кесић Ристић: „Камена пластика у Милентији је изведена врло вешто, смело и у дубљем рељефу него што је то случај са другим споменицима моравске школе, што доприноси јаким контрастима светлости и сенке на њој“. Једна од специфичности камене пластике је и велика розета, на којој је представљена стилизована воловска глава, иако се на розетама моравског стила јављају готово искључиво геометријски и биљни мотиви. У једном од објеката манастирског комплекса, који се налази двадесетак метара западно од манастирске цркве, археолози су открили малу нишу у којој је пронађен костур детета, постављен као при нормалном сахрањивању (у лежећем положају на леђима). Процењује се да дете у тренутку смрти није могло бити старије од седам година, а сматра се да је ово потврда постојања жртвовања људи ради успешне изградње неког објекта, која

нарочито се издвајају пронађени остаци декоративне камене пластике, који су данас део колекција Народних музеја у је на тим просторима забележена само у народној поезији и веровањима у постојање таласона, неке врсте доброг домаћег духа који чува зграду од људи који имају намеру да је поруше или оштете.

Црква Светог Преображења Господњег

Црква „на Брусу“, посвећена Светом Преображењу, саграђена је 1836. године, у време и уз помоћ кнеза Милоша Обреновића. Једнобродна је грађевина са олтарском апсидом на истоку која је изнутра и споља полукружна. Грађена је од камена чија је врста неутврђена, јер је црква и споља и унутра малтерисана. На унутрашњим зидним странама налазе се фреске које је између два рата сликао познати руски уметник Николај Михаилченко, који у Брус долази са још неколико Руса избегавши бољшевички терор. Цркви Светог Преображења Господњег је враћен стари изглед. Поставља се нов иконостас а ускоро би требало да се почне и са иконописањем, тако да ће црква у Брусу свој 80. рођендан дочекати у новом издању. Оно по чему је позната ова црква јесте отац Јован Аћимовић из Лепенца. Помало мистериозно јесте то што отац Јован није из Лепенца него са Каблара. Када се завршила његова обука, одлази у манастир Лепенац који је добио на управљање и који је оживео. Црква је добила име по кабларском комплексу цркве Преображење.

Магдалена Петровић IV₄

Интервју са Зорицом Видојевић, професорком француског језика

„Радујем се пензионерским данима“

Оснивач часописа „Ехо“ Средње школе у Брусу 1997. године, идејни творац његове концепције и имена јесте професорка Зорица Видојевић, која је (била) и његов уредник од марта (оснивања) 1997. до јуна 2000. године. Ипак, оно што се за професорку Зорицу Видојевић посебно везује јесу њена неизмерна љубав према ученицима, жеља да их поред француског језика научи и животним вредностима, тежња да их учини бољим људима. У Средњој школи у Брусу, 17. децембра 2018. године, уписала је и одржала свој последњи час и отишла у заслужену пензију. У име завршетка једне успешне, занимљиве и драгоцене професорске каријере, разговарали смо са професорком о њеним професорским данима.

Ехо: Давне ‘77 године сте студентску клупу заменили професорском катедром. Шта је данас другачије у односу на тада?

З. В.: Беше давно, а чини се као да је јуче било, заиста. Велика је разлика сигурно између ондашњих и данашњих генерација. Ја сам веома млада почела да радим, са 23 године, а моји ђаци су имали по 18 и 19 година, мала разлика је била међу нама а опет је нека дистанца морала да постоји између нас. Пошто сам ја своје ученике познавала, морала сам да нађем неки начин да одвојим две ствари, професор–ученик, ја мислим да сам успела у томе. Сваки пут када сам ушла у учионицу понашала сам се као да сам те особе први пут овде видела.

Ехо: Какав је тада био однос професор–ученик, а какав је сада?

З. В.: Мислим да су млађе колеге слободније у односу са ученицима и мислим да је флексибилност на ђачкој страни сада виша у односу на време када сам ја била млада. Данашњи професори су доста попустљивији у односу на некада, у односу на мене.

Ехо: Колико су године Вас и Ваш начин рада променили?

З. В.: Ја морам да признам да сам свој критеријум ослабила, он сигурно није исти као што је некада био. Али кажем, времена се мењају а са њима и обичаји. Ја сам некако знала да одредим границу, немам ја проблема са ученицима у тој мери да не умем да изнесем час. А мењале ме околности и ситуације у којима сви ми живимо, а опет са друге стране постоје родитељи који заборављају како су они морали да уче у школи. Превише су попустљиви према деци а рећи ће како сам ја ригорозна и строга. Ја то никада нисам била, увек сам пазила како причам са ученицима.

Ехо: Ваши ученици годинама освајају награде, како на такмичењима из француског језика тако и на фестивалу Франкофонија. Колико труда и љубави треба уложити како би ученицима усадили љубав према француском језику?

З. В.: Моја љубав према француском језику је готово немерљива. Још у шестом разреду сам одлучила да постанем професор француског језика. Мотив је веома битан за успех. Француски језик је за мене сликовница коју ја гледам сваки дан, а те слике ме

увек подсећају на нешто лепо. Што се тиче такмичења и фестивала, увек је на иницијативу ђака, па сам вероватно и сама ја мотив. Ако ученици желе да се такмиче или да учествују на Франкофонији, ја сам само ту да помогнем.

Ехо: Да ли ћете ове године организовати Франкофоно вече?

З. В.: Ученици су ме питали да учествују и на овогодишњој Франкофоној вечери али ћу вероватно ове године организовати то са мало старијим људима, са својим колегама, можда са неким ученицима из средње школе, али неће бити толико повезано са школом као претходних година.

Ехо: Оснивач сте школског часописа „Ехо“. Како је дошло до тога да оснујете часопис и зашто баш „Ехо“?

З. В.: Па сама реч „ехо“ знамо шта значи – одјек. Хтели смо да све што се збива у школи одјекне на све четри стране света. То је била моја жеља и ја сам дала назив часопису. А вероватно је неко од ученика рекао да бисмо могли да оснујемо часопис и тако смо почели са часописом раних 90-их година.

Ехо: Каква је била његова концепција некада?

З.В.: Ми смо издавали четири броја годишње, за почетак школске године, за Нову годину, за Светог Саву и за крај школске године. Мучили смо се, у то време је био само један омпјутер у школи и онда смо по цели боговетни дан знали да радимо на томе. Лист је био црно-бели и спајали смо га спајалицама.

Ехо: Колико сте били поносни на чињеницу да је ваше одељење било најбоље у женском фудбалу и да се појавило у едицији „Најбоља одељења у Србији“ новинарског листа „Блиц“?

З.В.: Наравно да сам била поносна, поносна сам на сваки успех како својих ученика тако и ученика целе школе. Ја знам да сам тада седела на трибинама и понашала се као да сам једна од својих ђака.

Ехо: Шта бисте издвојили као највећи успех током ваше дугогодишње професорске каријере?

З.В.: Свакако своје стипендије од Европске уније, од француске владе

које сам добијала четири пута. А на то би требало и цела општина Брус да буде поносна, јер то уопште није мала ствар. Изузетно сам поносна и на своје ђаке који су сада професори Француског језика а њих је 26.

Ехо: Да ли стварно ништа не спречава разредног старешину да на матурску екскурзију у Грчку оде иако му је нога поломљена?

З.В.: Вероватно да ништа. Била сам ометена у брзини и покретљивости, али сам успела да обавим свој задатак и да здраво вратим кући своју децу. Деца су ми помагала, када је требало да се негде пређе нека маршрута која није била лака. Чак је једна ученица и остала са мном у дну Акропоља, јер ја нисам могла да изађем а она није желела да ме оставља саму.

Ехо: У дугогодишњој каријери је вероватно било пуно догодовштина са часова. Да ли бисте могли да издвојите неку?

З. В.: Управо данас. Ученик је на српском језику рекао „сарањен“. Ја сам га исправила и рекла „сахрањен“, али њему је мозак фантастичном брзином радио и рекао је: „Ви сте рекли да се

„х“ у француском језику не изговара.“ Ја сам њему дала петицу јер се у тренутку сетио да одговори.

Ехо: Да ли се радујете пензионерским данима?

З.В.: Наравно, себи сам обећала да нећу да плачем иако своје ђаке надасве волим.

Ехо: Шта бисте поручили данашњој омладини?

З.В.: Да имају респекта према одраслима. Тога данас много мањка младим генерацијама и то смета. Морали би млади да пораде мало на личној култури. Ја на ваше гране не могу, а ви ћете на моје да дођете!

Ехо: А шта је оно што бисте волели да су Вам старији рекли док сте били у нашим годинама?

З. В.: Управо ово што и ја вама причам.

Ана Арсић

Катарина Радмановац

Нина Раичевић

Нађа Шилић

Одмах сам га спазила. Некако ме је неки осећај терао да погледам у његовом правцу и угледала исту, штркљаву косу. Гледала сам га неколико кратких тренутака али ипак довољних да ме врате у далеку прошлост. У прошлост која је оставила дубок, неизбрисив траг моје дивне младости и њене четири године проведене у школи, у Кошутници. Дивног ли имена! Ја тек изашла из студентске клупе и ти мали, ничим покварених чистих душа, ђаци горштаца. Долазили су редовно у школу из најудаљенијих засеака највећег села наше општине, Батота. Нису каснили. Сећам се свега и после толико година. Сећам се зима и огромних снегова кроз које сам ишла газећи га а он је досезао до самих кукова јер пртине није било. Пешице три километара у једном правцу. Али, није ми то никако сметало! Напротив! Како сам само волела то време! Кад стигнем у школу и у њу уђем, а њене учионице топле. Бубњара шири мирис храстовог дрвета у њој, а ватра пуцкета и још више румени моје озебле, црвене образе. Чека ме топао чај или кафа коју је скувао добри служитељ. Онда смо тако звали помоћног службеника. Они су већ ту. Озебли, хладних обрашчића румених од хладног ваздуха. А долазе са разних брегова Батотских села. Не можеш а да га не видиш. Онако мален, ђутљив у вуненом џемперу браон боје, вероватно офарбан у ораховом лишћу. И његове чарапе су вунене, увучене у опанке и подигнуте скоро до колени. И оне су браон боје. Мокре су му ноге јер док гази по дубоком снегу, снег му улази у опанке па кад дође у школу и уђе у учионицу накупљен снег се отопи те му чарапе буду мокре. Препешачи по двадесет километара сваког дана он тако. Коса плава, штркљава. И она мокра. Очи, браон боје, гледају околу као да нешто траже. Усамљен је, не прича много. Стидљив. Не сећам се да ли је књиге носио у шивеној вуненој торби или је то ипак била ташна. Биће да је вунена торба. Као оне торбе од тканица шивене. Није га много занимао мој француски језик, али својим ђутањем и својом усамљеношћу, привлачио је моју пажњу. Био је баш ситног раста и некако баш због тога што је изгледао тако беспомоћно, привлачио је моју пажњу. Никада ништа ружно није урадио. Није се потукао, нити посвађао са неким од својих другара. Живео је свој мали живот тихо. И сада, после тридесет и пет година, како сам га последњи пут видела, ја сам га препознала. Остао је исти лик који памтим из оног времена. С почетка мог професоровања. Само је сада живот који живи оставио траг на лицу. Огрубело је, остарило пре времена. Пришла сам му. „Како се зовеш?“ упитах га. „Мића“, рече. „Које си годиште?“, наставих ја. „Шездесет пето“, вели. „Јесам ли ти предавала?“, упитах га. А он ме гледа неколико тренутака враћајући се, ваљда, у давне седамдесете и само сасвим тихо као да се боји, рече: „Зорица“. Гледала сам га и нисам могла ништа друго да кажем. Да ли због места на ком смо били или због његове ђутљивости, тек ништа више не рекосмо. На лицу сам само могла да прочитам да га живот није добрим даривао. Питала сам људе касније да ми кажу нешто о њему. Рекли су ми да се није оженио, да много пије и да живи сам. Било ми је жао тог малог од пре скоро четири деценије сада када видим да га живот није миловао. Ипак ми је било драго што сам га видела. И била сам срећна! Беше то Мића Ђокић, мој мали ђак петак моје прве године службовања. Тада сам га видела и више нисам. Не верујем да ћу га икада више видети.

Зорица Видојевић, професор француског језика

Питајмо прваке

АНЂЕЛА АВРАМОВИЋ (ПРОКУПЉЕ, 14):

Ехо: Зашто си изабрала варошицу као што је Брус?

Анђела Аврамовић: Због тога што сам сматрала да је ово место јако квалитетно за мој даљи наставак школовања.

Ехо: Како ти се допада општина Брус?

Анђела Аврамовић: Општина Брус је заиста другачија од других. То је мало место где се сви познају и заиста је фин народ. Људи су другачији.

Ехо: Како ти се чини нова школа и друштво?

Анђела Аврамовић: Наша школа је другачија. Ја сам мислила да се нећу уклопити, међутим све је супротно. Имам велико друштво и школа је заиста по мом мишљењу најлепша у Србији.

Ехо: Зашто си одабрала баш тај смер?

Анђела Аврамовић: Зато што ја планирам да се бавим управо овим што сам уписала, то јест да будем туристичко-хотелијарски техничар.

Ехо: Како ти се чине професори?

Анђела Аврамовић: Професори су заиста коректни према нама. Дају подједнако добре услове за рад и за даље школовање. Нема велике разлике између нас и њих.

Ехо: Шта би поручила млађој генерацији?

Анђела Аврамовић: Млађој генерацији бих поручила да наставе да уче и да упишу школу коју они воле.

МАША ВАСИЋ (БРУС, 11):

Ехо: Како ти се допада нова школа и друштво?

Маша Васић: Па школа је стварно лепа. Друштво ми је познато. Свиђа ми се што су овде дисциплина и поштовање између професора и ученика на нивоу.

Ехо: Зашто си изабрала баш тај смер?

Маша Васић: Зато што сам још увек неодлучна у вези са тим шта ћу да студирам. На основу општег смера, ја ћу касниј да одлучим шта ћу даље да упишем. Имам још четири године.

Ехо: Када кажемо гимназија, шта те ту највише привлачи?

Маша Васић: Знање које ћу стећи за четири године и дисциплина, слобода коју ћу касније имати приликом полагања испита на факултету. Стећи свој став.

Ехо: Који изборни предмет си изабрала?

Маша Васић: Изабрала сам предмете Језик, медија и култура и Примењене науке.

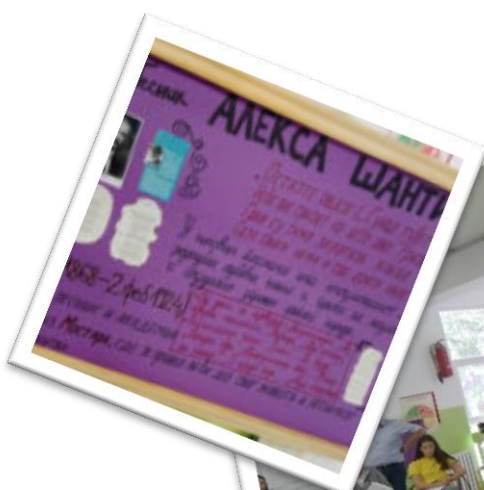
Ехо: А зашто баш те предмете?

Маша Васић: Иначе изузетно волим језике. Управо на том предмету стичемо бројна знања о томе како треба да се формирамо као личности. Кад су и питању примењене науке, занимају ме експерименти које ћемо радити.

Ехо: Како ти се чине професори?

Маша Васић: Па професори су фер и коректни према нама. Труде се да нам пренесу своје знање.

Никола Дељанин 14

Месец књиге, октобар 2018.

Дан пешачења,
септембар 2018.

Географски
диктат

Представа „Индиго“, октобар 2018.

ЕХОВА

Екскурзија, октобар 2018, Италија

Скијање, јануар 2019.

РАЗГЛЕДНИЦА

Књижевне вечери у
Брусу, децембар 2018.

Македонија, септембар 2018.

Годишњица рођења
Пупина

ДРВО ЛЈУБАВИ И ПРИЈАТЕЉСТВА

Треба ли мотивационим говорницима мотивација?

Треба ли мотивационим говорницима мотивација? Колика је важност саме мотивације и која јој је сврха? Да бисмо разумели важност мотивације морамо знати шта је мотивација. Она представља утицај који изазива, усмерава и одржава жељено понашање појединца. Јасније речено, то је одржавање фокуса, оног фокуса који стреми ка нашим крајњим и издефинисаним циљевима, ка нашим најдубљим жељама. И сами мотивациони говорници немају адекватан назив. Они су заправо трансформациони говорници, они трансформишу људе и истичу њихове највеће потенцијале, померају најдалекосежније границе.

Усмеравају људе ка напретку, доводе до екстремних успеха, буде унутрашњи притисак и њихова мотивација постаје заправо ваша инспирација после које следи крајња тачка, тј. акција. Осетивши такву снагу инспиративне акције, бивате вођени и постајете свесни ваших способности и вештина. Када једном видите особу која има исту или сличну животну ситуацију као ви, а притом је успела – е, то је онда мотивација! Уколико желите смршати, могу вас покренути слике људи који су успели познате као „before and after“ на којима се јасно уочава огромна трансформација говорећи вам „МОЖЕШ И ТИ!“ Мерил Стрип су за прву улогу у „Кинг Конгу“ рекли да је груба, данас има 18 оскара. Бобу Проктору су рекли да ће увек причали да ће бити нико и ништа, данас је један од највећих предузетника. Брајан Трејси је почео од нуле, сада је мултимилионер. Зар вас ово не инспирише нимало? Осећате ли тај први, почетни импулс? Поента је бринути о будућности давајући максимум садашњости, јер будућност је иза нас, а прошлост је ту да учи.

Све што имате је сада, а уколико вам фали мотивације, наредни стихови су као створени за вас:

- What you are going through is really what you are growing through. And with growth comes success.
- Када ти нестане снаге и на тренутак помислиш да би требало одустати, сети се свих оних којима би то било драго, помисли на оне који те нису подржали, замисли колико се тек ствари мења када будеш успео, насмеј се и додај гас.
- Запамти, без обзира колико мирољубиви и пуни љубави били, људи ће те емоције препознати само онолико дубоко колико их имају у себи.
- Усуди се! Никада не губиш оно што је истински твоје!
- Младе девојке са сновима постају жене са визијама.
- Ниво мишљења који те је довео овде где си сада, неће те одвести тамо где сањаш да будеш.
- Do not compare yourself to others. There is no comparasion beetwen the sun and the moon. They shine when it is their time.
- You can. Simply.
- Be crazy enough to know you can do anything you want in your life.
- In every dan, there are 1440 minutes. That means we have 1440 daily opportunities to make a positive impact.
- Your goals do not care about your goals.
- Your comfort zone will kill you.
- One day, all those late nights and early mornings will pay off.
- I can and I will. Do not trust me, just watch.
- Financially – I am going to win. Careerwise – I am going to win. Mentally – I am going to win. Emotionally – I am going to win. Phusically – I am going to win. Familywise – I am going to win. With love – I am going to win. In my life – I am going to win. I am claiming at all.

Нина Раичевић III₁

БРУСКА КЕФАЛИЦА

Трагајући за духовитим одговорима на нека обична питања, отишли смо неколико стотина метара даље од наше школе, тачније, до вртића Пахуљица код наших најмлађих. Имали су занимљиве одговоре за нас, па смо их с правом назвали бруским кефалицама.

ЕХО: Шта је култура?

Лука: То је да се понашаш нормално.
Миња: Култура је да културно седимо.

ЕХО: Шта је срце?

Лазар: Срце је орган, налази се у телу.

ЕХО: Шта је љубав?

Миња: То је венчање.
Лука: Ја уопште не разумем љубав.

ЕХО: Које је прво село до Милентије када се крене према Брусу?
Милица: Лепенац.

ЕХО: Шта је симпатија?

Лука: То је кад се неко воли.
Лена: Ја волим зид.

ЕХО: Да ли знате да возите авион?

Лука: Ко још не зна то да ради.
Лена: Ја на крову имам мишеве.

ЕХО: Шта је венчање?

Лазар: То је кад се жена ожени, а човек уда.

ЕХО: Шта ћете бити кад порастете?

Миња: Балерина.

Лена: Гимнастичарка.

Михајло: Полицајац.

Лука: Ја ћу да поправљам куће.

Лазар: Ја ћу да будем мајстор као мој тата и радићу у Немачкој.

Анђела: Ја ћу да будем зубарка.

ЕХО: Шта је општина?

Лена: Моја мама ради тамо, и никад ме није водила.

ЕХО: Како се зову људи који раде у фабрици?

Лука: Фабричари.

ЕХО: Шта су рекламе?
 Војин: Рекламе су кад нешто прође
 па се опет врати.
 ЕХО: Шта је досада?
 Алекса: Досада је кад нешто немаш
 ништа да радиш па ти је досадно.
 Михајло: Кога брига?

ЕХО: Шта су црева?
 Лазар: Црева су желудци.
 ЕХО: Ко вас највише нервира?
 Нина: Алекса.
 ЕХО: А што те нервира Алекса?
 Нина: Зато што бесни.

ЕХО: Шта је политика?
 Лука: То је кад полажеш за кола.
 ЕХО: Кажите неку животињу на
 слово О?
 Лена: Око.

ЕХО: Шта је то секира?
 Михајло: Оно што ти не
 знаш.
 ЕХО: За кога кажемо да је
 звезда?
 Јана: Горе.

ЕХО: Ко је Сунђер Боб?
 Даница: Сунђер који расте на
 ананасу.
 ЕХО: Шта је то Лидл?
 Сви: Ко још не зна шта је Лидл?
 Тамо се купују банане.

ЕХО: Шта је држава?
 Ленка: Држава је Брус.
 ЕХО: Колико је далеко Америка?
 Мина: То је далеко, педесет метара.

Катарина Радмановац III₂
 Нина Раичевић III₁
 Нађа Шиљић III₁

Брусјани су имали прилику да у Дому културе 26. октобра 2018. године одгледају представу „Индиго“, у извођењу Бранислава Лечића, Данице Максимовић и Марије Вицковић. У режији Бранислава Лечића, а према тексту Душана Примовића, глумачки тројац на позоришну сцену преноси причу о животима жена у модерном друштву.

Прича о двема колегиницама, једној старијој и једној млађој, које се иако раде у истој канцеларији ипак не познају а које се потом кроз непријатељство зближавају, приказује људске односе и људску природу у модерном добу. Павећи смицалице једна другој, откривају да су им жеља за каријером, љубавни неуспеси, усамљеност, лицемерје око њих, страх од губитка посла, жеља за стварањем породице, егзистенцијални и низ других проблема, али и циљева, заједнички, па је самим тим представа понела наслов „Индиго“.

Ова представа је у ствари једна драма кроз коју пролази једна жена данашњег доба на психичком плану због отказа на послу, а та драма није ништа мања ни у погледу данашње разапетости жена између породице и посла, како је то једном приликом рекао њен редитељ Бранислав Лечић. Свом колеги се придружује Даница Максимовић која ову представу сматра приказивањем данашње идентичности жена, а у којој публика препознаје све несугласице и теме

Након представе, чланови Новинарске секције Средње школе у Брусу имали су прилику да поставе неколико питања глумцу Браниславу Лечићу.

ЕХО: Шта је то што Вас је привукло глуми? У целини, Србија не цени посао глумца, или глуму као професију. Шта је то што је Вас натерало да се борите против целе Србије?

Б. Л.: Мислим да млад човек не размишља на тај начин, прати неки сопствени слух, потребе. За мене је глума откривање сопственог бића и рад на себи, свом духовном одрастању. Мени је било логично да упознавајући себе, у ствари, заволиш и друге. Ако се бавиш људском природом као таквом, био сам у праву. Човек који се бави глумом, уколико није ментално ограничен, по потенцијалу који постоји и који очекујемо од неког ко се бави уметношћу, треба да се не затвори у свој мали его и егоизам без обзира колико се чинио великим, јер то је увек мало у односу на ваш истраживачки дух. И ту баш пише порука у којој Шекспир каже: „Свет је онолико занимљив колико смо ми радознали.“

ЕХО: Када говоримо о Вашој каријери морамо споменути да имате мноштво улога. Ви сте проживели много живота, управо кроз те улоге. Како се уклапате у њих?

Б. Л.: Јесте, али то је све један живот, мој живот. Тај капацитет, то је управо ово што причам, разумевање људи, ширење сопствене душе на емпатију и разумевање. Просто као што лекар, хирург мора да познаје оно што оперише, ја као глумац морам да познајем људску природу да бих могао да је тумачим, да је пронађем у себи. Не можеш да играш нешто друго и другог, то је непристојно. Ја се не усуђујем да то радим.

ЕХО: Као глумац имате прилику да пошаљете младима неку поруку. Која је најчешћа порука коју Ви шаљете младима са саме позорнице?

Б. Л.: Да прате сопствени слух и да се боре за смисао који осећају.

ЕХО: Зашто сте Даници Максимовић и Марији Вицковић поверили ове улоге?

Б. Л.: Зато што одговарају тим улогама, као глумице и особе. Даница је моја колегиница са класе и знам да осећа ову улогу, што се види у приложеном, и она то јако добро успева да савлада. Марија је та која је расла кроз ову представу као глумица. Имала је једно право професионално искушење и успела је да савлада то и да данас буде апсолутни партнер са Даницом и са мном.

ЕХО: Када говоримо о Вашој целокупној каријери, која је то улога која је на Вас оставила најупечатљивији утисак?

Б. Л.: То су тешке ствари за одговор кад се бавиш овом професијом, то је као кад родитељ треба да издвоји дете. Ја не говорим ону реченицу: „Улоге су моја деца.“ Има неких које су ти ближе, као што је за мене то био Шантић. Он је поета, онако близак мојој души, некако сам њега разумео. Просто, знао сам и одакле му изворе тај стих који је написао, стих који сви знамо, не мислим на један, него више тих његових дивних песама. Било је интересантних случајева кад сам играо неке улоге које су ме просто провоцирале. Копале су ону тамну страну мог бића, коју тек треба да сазнаш. Величанствено је што ти одлутах, одеш али се увек враћаш, у томе је чар глуме. Иначе, да није тако, то би била лудачка професија, то би било за Ф одељење. С обзиром да није тако, него је испитивачки дух у питању, колико си радознао толико ти је занимљив свет.

ЕХО: Увек одговарате на питања новинара, постоје многи интервјуи где сте потпуно смирени и сталожени. Да ли постоји неко питање које бисте желели да Вам неко од новинара постави?

Б. Л.: Новинари знају боље шта питају, они посматрају ствари споља. А ја изнутра мислим да човек не може да дâ неки интервју којим је потпуно задовољан. То је немогуће. То би било као кад би неко хтео да једном мојом улогом објасни цео мој професионални живот. То није тачно, ја сам све те улоге.

Магдалена Петровић IV₄

Анђела Аврамовић I₄

Никола Дељанин I₄

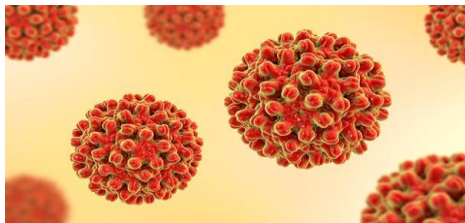
Сандра Ђурић I₄

БОЛЕСТИ ДАНАШЊИЦЕ

Болести данашњице су многобројне и њима су подложни сви узрасти, па и средњошколци. Ово доба у животима младих је за њих саме веома збуњујуће. Јавља им се жеља за пробањем нових ствари и борбом против ауторитета, али и огромна жеља за пажњом од стране друштва. Све ово су узроци многих болести зависности, које су у овом добу најчешће, али и полно преносивих болести.

Полно преносиве болести које се јављају у највећем броју јесу сида (ХИВ вирус), хепатитис Б, сифилис, гонореја, херпес, ХПВ, хламидиоза, шуга и многе друге.

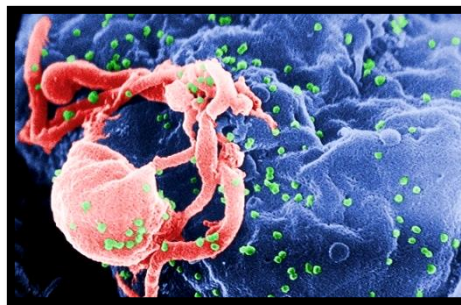
Сида или ХИВ вирус јесте вирус који напада систем, односно ЦД4 лимфоците имуног система. На тај начин он слаби имуни систем људског организма и омогућава другим микроорганизмима да нападну организам. Угрожени су и поједини органи као што су срце, бубрези и мозак. Преноси се путем полних односа и крви.

Хепатитис Б је инфекција која се најчешће преноси полним односима или може бити наследна. Напада јетру и у 95% случајева је потпуно излечива. Дуже постојање ове инфекције у организму може довести до озбиљнијег оштећења јетре.

Сифилис је стечена или конгенитална полно преносива инфекција. Проузрокује је бактерија спирохета. Преноси се директним контактом са зараженом особом, као и полним контактом. Може се пренети и са мајке на дете. Не може се пренети преко физичког контакта као што је додир. Проузрокује отворене ране на свим деловима тела, као и многе друге здравствене проблеме

Гонореја, трипер или капавац је болест која се преноси полним контактом. Уколико се не лечи, изазива стерилитет и код мушкараца и код жена, и слепило код новорођенчади чије су мајке заражене. Може захватити и задње црево, слузокожу уста, режњачу ока и урогенитални тракт. Запуштена болест прелази у хроничну.

Болести зависности јесу наркоманија, алкохолизам, зависност од интернета, зависност од никотина и многих других. Све болести зависности почињу као експериментисање и испробавање нових ствари са којима особа није имала прилике да се среће. Болестима зависности нарочито су подложни тинејџери, односно средњошколци и адолесценти. У овом периоду живота јавља се нетрпељивост према ауторитету и често жеља да се уради све супротно од онога што родитељи саветују. Такође и друштво веома утиче на ове врсте болести.

Највећа опасност код болести зависности јесте та што је зависник уопште није свестан. Он постаје опасан не само по себе, већ и по своју околину.

Код употребе алкохола и психоактивних супстанци посебно су изражена негативна понашања као што су изузетно појачана нервоза, нетрпељивост, раздражљивост, расејаност, агресивност. Неретке појаве су и губитак памћења али и озбиљни здравствени проблеми чији је исход у великом броју смрт.

Често се дешава да се са зависности од алкохола „пређе“ на зависност од дроге, прво од такозваних лакших а потом и тежих које разарају организам. Цигарете се замењују марихуаном. Зависници се врло лако могу пребацити са једне на другу зависност и углавном њихова зависност почиње из личног незадовољства, али није ретко да онда уводе и читаво своје друштво у тај опасни свет.

Ана Шовић II1

ПЛАЦЕБО ЕФЕКАТ

Када пацијент оздрави узимајући таблете без лековитих састојака, медицина то дефинише као плацебо ефекат.

Неки психолози то називају ефектом перцепције, а неки веровањем. Изузетно је заступљен у медицини и свим врстама лечења, неки га називају и „величанствени плацебо“, јер је заступљен у медицини и ефикасан у 80% случајева, нарочито у деловању антидепресива.

Потребу за истраживањем овог ефекта покренула су запажања, америчког лекара и утицајне личности за развој медицинске етике, који је током Другог светског рата открио да се болови повређених војника могу одстранити давањем инјекција физиолошког раствора уместо морфијума, али под условом да они не знају за ову превару. Позната психоматика је заступљена скоро код свих болести где се наглашава телесна и психолошка међузависност и где се услед неравнотеже психолошког стања код особе јављају и болести самог организма. Ово је још један доказ природног закона који се другачије назива ЗАКОН ВЕРЕ. Чак се и у

Библији наглашава – БИЋЕ ТИ ПО ВЕРИ ТВОЈОЈ. Чињеница да је истражено само 20% људског органа покретача – односно мозга – нам говори да уколико би психологија на бази квантне физике унапредовала и дошла до нових и иновативних открића заснованих на законима природе, не би било потребе за медицином уопште, јер човек има способност самоизлечења.

Тај квантни универзум, та квантна машина састављена од неколико милиона нервних ћелија има – још увек неистражену – величанствену моћ исцељења, моћ регенерације, и моћ постизања највишег потенцијала у животу појединца као и моћ достизања најдалекосежнијих граница што се придодаје и велико способности наше подсвести, која 80% утиче на нас, наше навике, наше изборе – сам живот. Све је у глави.

Нина Раичевић III₁

Рекли су за Ехо...

Бруска публика је била дивна, и ваљда се од малена навикла да гаји љубав према књизи и према неким културним збивањима, и то се види на задовољству вас који дођете.

(Љиљана Благојевић, глумица)

Ја сам увек био нешто као црна овца, повучем људе да побегну са часа па онда наградим. Јесте, бежали смо.

(Вуду Попај, певач)

Био сам у Брусу више пута. Тада сам срео неке људе за које могу рећи да су ми данас и пријатељи.

(Добрица Ерић, песник)

Ми свирамо нашу органску верзију рокенрола. Гаражни рок, ритам и блуз, панк-рок, хард-рок. Све оно што нам лепо стоји.

(Цане, Партибрејкерс)

Не знам ни датум, ни време, ни место када су настали сви ти текстови и стихови, сачувао сам их од заборавља на неким картонима, салветама. То је нешто што извире из човека само по себи, свако од нас то уме и може!

(Буле, Ван Гог)

Немам узор. У ствари лажем, ја сам узор сам себи. Овако лепог и успешног гледам себе и схватам да ми узор није потребан.

(Никола Ђуричко, глумац)

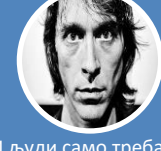
Ако ништа друго, упишеш ли глуму, сигурно ћеш се љубити.

(Војин Ђетковић, глумац)

Постоји само један савет у животу – све што радиш, ради из срца и веома поштено. И то је једини начин да, оно, ако нешто урадиш да то буде права ствар.

(Сања Илић, Балканика)

И људи само треба да подигну свој лични интегритет и мало достојанства, и да не мисле да је све пропало и да је све лоше.

(Марко Миливојевић, Круг, ЕКВ)

Образујте се. Наговорите родитеље да направе пластеник, ако немају, и узгајају органску храну. Учите се толеранцији и поштовању супротног мишљења. Размишљајте слободно!

(Рамбо Амадеус)

Нека твоја глава буде само твоја брига! Не дај да јој говори, нека сама открије!

(Гиле, Електрични оргазам)

Не одустајте од својих идеја, ни у ком случају. Неко мора да призна оно што радите.

(Ивана, Негатив)

Треба знати и то да лош ученик није и лош човек.

(Милен Кнежевић, професор историје)

Ја нађем компромис са сваком генерацијом и нисам имала тешких ситуација.

(Зорица Видојевић, професор француског језика)

ЕХО видим као гласило које ће бити драгоцено искуство за неке будуће генерације, а у којој мери зависиће од вас.

(Весна Маринковић, директор школе)

Чланови Рецитаторске секције Средње школе у Брусу и одељења I2 и III4 обележили су у холу школе 29. октобра 2018. године Месец књиге и Међународни дан школских библиотекара (26. октобар). Поред презентације, припремили су и неколико паноа међу којима су се нашли један о Вуку Стефановићу Караџићу, један о Алекси Шантићу, један о омиљеним писцима и књижевним делима запослених у школи, али и један пано са одговорима на питање зашто је књига боља од мобилног телефона. Ако не са свим, сложићете се бар са пар одговора на то питање.

Зашто је књига боља од мобилног телефона?

не можете случајно да обришете податке

не постоје вируси за књигу

можете је користити у авиону

не поломи јој се екран када падне

не испада са мреже

не морате да је ажурирате

нико вас не шпијунира на страницама

батерија јој се никад не празни

увек има добру резолуцију

✚ Човек који има библиотеку и врт, не треба му ништа више. (Цицерон)

✚ Остати равнодушан према књизи, значи лакомислено осиромашити свој живот.

(Иво Андрић)

✚ Три дана немој читати књиге и твоје ће речи изгубити лепоту.

(Кинеска пословица)

✚ Рај сам одувек замишљао као својеврсну библиотеку.

(Хорхе Луис Борхес)

✚ Нема књиге а да у њој не може ништа добро да се нађе.

(Сервантес)

✚ Књиге су хладни, али поуздани пријатељи.

(Сократ)

✚ Добри пријатељи, добре књиге и чиста савест: то је идеалан живот.

(Марк Твен)

✚ Гете је неком приликом рекао: „Он је досадан човек. Да је књига, ја га не бих читао.

(Џејмс Брајс)

✚ Књига је врт који носиш у џепу!

(старокинеска пословица)

✚ Књига и цар имају страшну моћ. Цар умире.

(кинеска пословица)

ПРЕПОРУКЕ ФИЛМОВА

Уколико желите себе да окружите dobrim стварима из којих можете доста да научите и спознате сами себе кроз искуства других у свету дигиталне револуције, онда вам филмови представљају прави избор. То су првенствено филмови препоручени за оне који желе да раде на себи. Разни жанрови су у питању – од документарца преко научне фантастике до комедија:

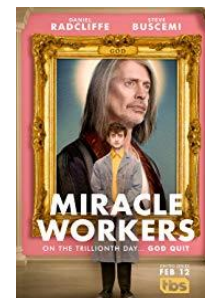
Joy – Инспирисан истинитом причом, овај филм доноси приказ емотивног, животног путовања жене која је чврсто одлучно у намери да на окупу одржи ексцентричну, дисфункционалну породицу – упркос свим, наизглед непремостивим, разликама. Вођена властитом генијалношћу и жељом за остварењем животног сна, она успева у својим намерама и постаје оснивач царства вредног милионе долара, трансформишући тиме властити живот, али и животе чланова њене породице.

Pursuit of happiness – Радња овог филма је смештена у Сан Франциско 1980. Породица Гарднер је у тешкој финансијској ситуацији и једва спаја крај са крајем. Немоћна да поднесе стрес који носи свакодневна борба за опстанак, мајка се слама и напушта мужа Криса и петогодишњег сина Кристофера да се сналазе сами. Крису не преостаје ништа друго сем да пронађе боље плаћен посао, а за то време пристаје да учествује у програму успешне брокерске фирме, са надом да ће му то донети сигуран и добро плаћени посао. Међутим, за то време он остаје без прихода, рачуни се гомилају... Без довољно новца да плате стан, Крис са сином завршава на улици, а ноћи проводе у склоништима за бескућнике, аутобуским станицама и јавним тоалетима. Иако је ситуација готово безизлазна, љубав према сину помоћи ће Крису у остваривању онога за чим је тежио.

Dr. Strange – Стивен је угледни неурохирург, један од најбољих, врхунских стручњака, али приличан егзистенцијалиста. Без поштовања према колегама и раду других. Није га претерано брига за друге, па ни за људе које спасава. Важнији му је савршен рекорд успешних случајева. Успех, али и слава су оно што га једино интересује. Складно размишљању, такав му је и живот, а он је један од оних на високој нози, што укључује скупочени стан, ауто, гардеробу... Једне вечери, идући ка још једном скупу где ће својим говором задивити све присутне својим успехом, губи контролу и слеће у провалију. Саобраћајну несрећу преживљава, али са катастрофалним последицама. У тој несрећи губи своју моћ, тј. способност да оперише, јер руке су му повређене без наде за опоравак. Стивен ће након тога дати све што има, тражећи начин да поврати своју моћ. Тај пут ће га на крају довести Катманду. А тамо ће пронаћи нешто у шта никад није веровао, нити жели да верује, али ту лежи једини спас...

The Miracle Worker – Филм награђен Емијем – прича је о једној од најдраматичнијих судбина у првој половини нашег века – о слепој и гљувонемој девојци, Хелен Келер, којој је пожртвована и креативна учитељица Ани Суливан помогла да изађе из тамног света потпуне комуникацијске изолације.

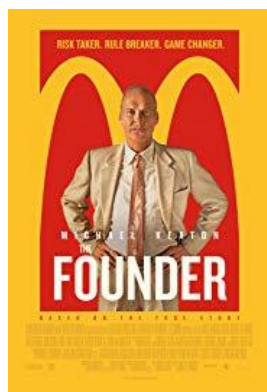
Jobs – Филм је заснован на животу Стива Џобса.

Magic Beyond Words – Прича о J.K. Ролинг и томе како је дошла до толике славе, позната по чувеном Хари Потеру. Љубав према писању и неодустајање од својих амбиција ју је довело до невероватне славе.

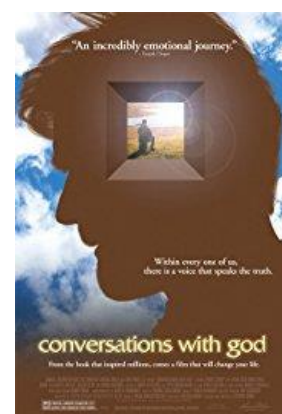
Collateral Beauty – Када успешног њујоршког маркетиншког стручњака задеси велика трагедија, он се у потпуности повлачи из свог дотадашњег живота, а његове колеге смишљају план како да се суочи са тугом коју осећа.

Yes Man – Америчка филмска комедија снимљена 2008. у режији Пејтона Реда. Заплет је инспирисан истоименом хумористичко-мемоарском књигом британског писца Данија Велса. Филм, у коме је протагонисту тумачио Џин Кареј, доживео је млаке критике, али комерцијални успех.

The Founder – Прича прати Рејк Крока, трговачког путника који покушава да прода нови мулти-миксер за милкшејк. Иако је кроз своју каријеру био прилично успешан продавајући разне ствари, а тиме и обезбедио пристојан живот и кућу за себе и супругу, овај миксер му задаје много проблема. Нудећи исти обилази све могуће ресторани брзе хране и, поред нажалост неуспешне продаје, упознаје се са свим манама Драјв-ин ресторана, чекања по сат на своју поруџбину, која често на крају буде погрешна. Тако једног дана добија поруџбину за шест миксера из малог ресторана из Сан Бернардина, Калифорнија. Више него заинтригиран седа у кола и вози се преко читаве земље до Калифорније. Тако стаје пред ресторан брзе хране. Велики редови људи, услуга за тридесет секунди, а све се конзумира из једнократног папирног паковања. Била је то љубав на први поглед. Љубав која ће повести Рејка на авантуру његовог живота, стварање историје и једног од највећих ланаца ресторана брзе хране на свету, McDonalds.

1. **Conversation with God** – Снимљена према међународном бестселеру Нила Доналда Волша, ово је драматична прича о човеку који након несреће постане инвалид, ускоро бескућник. Бесан и разочаран, написао је писмо Богу са одређеним питањима и разговор започиње. Без обзира на резолуцију филма и сам напредак технологије, снага живе речи је и даље у предности. Бестселер, трилогија књига Разговори са Богом, представља књигу коју ће читати генерације и генерације, представља сажет концепт преплетен животним тајнама, природним законима, законима вере, безусловне љубави, божанског постојања, божје дихотомije и радости. Књига која пружа нове информације сваким поновним читањем, пружа нове нивое свести и сазнања.

Сваки од ових филмова има своју упечатљиву причу, сваки пружа посебну поруку и свако ко их одгледа може се сматрати богатијим. Љубав покреће свет, а успех у животу сразмеран је вери у успех. Усудите се. Уживајте! ☺

ЕХОВ УМЕТНИЧКИ КУТАК

Ви, наспрам љубави и мене

Питајте слободно,
Питајте о разочарењу што те исцеди толико
да заборавиш осећати било шта,
Питајте ме о срећи што кроз задњи осмех лажни
на тло пада као сагубљен новчић.
Ал не питајте зашто пишем о чаролијама љубави
Жеља ми је речима грлити,
а ви пљујете ми рукопис.
Заробили сте ме сузама
ви, што зими проклињете море,
а лети међу таласима дишете
бадава вам;
предају не познајем.
Све док један од нас истиче белу
та ваша црна бар вуче на сиву.

И грешим, вуче ме провалија
падам у амбис.
Ал прати ме ветар,
онај што затвара и онај што отвара прозоре.
Обоје сам; сви смерови
Обоје сам и волим што јесам
што мир, што лудило.
Некад дисала сам тихо да вам не смета,
сад то чиним толико гласно да хватате мој ритам.
Ал кад отпунете зло у зрак, врати вам се
следећим налетом тог истог ветра.
Зато задржите руже, само на љубав моја радост
нек мирише
и на оне ноћи с именом, звезде с презименом.
Могу дати себе, на друге права немам.
Снага мисли кажу, а не знају колико сам слаба.
Наивна кажу, а не знају колико сам јака.
И бацајте ме, гурните ме у јаму!
ал ви не знате да семе сам и игла уз сламу.

Ваше зло ме тера на добро, јер што је црње више
ми се светли.

Ја ћу сад, а кажу прерано,
мада мени таман.

Таман да срцем као кистом цртам по тами,
а светло на том платну ми боја.

Таман да снагу множим сада када је губим.
Таман..

Растопила ме киша и сад сам део неба,
јер ја вам дођем као јесем;
осмех ми искрен, а очи ми тужне, тело ми
премало за делић ове душе.

Дахом дирам, сузама примакнем
тишину свирам; дишем и живим.

А вас.. Вас боли што не болујем вечно,
али ја ето, љубав говорим течно.

Улили се моји прсти у њене,
њене поре сад су моје.

Стопиле се кости, вене,
наспрам моћи и великодушности њене.

Најгласнија ствар на свету њена је тишина,
најнежније, крваво оружје давнина.

Кад долази из кута што дише,
нема тих црта од слова што могу болети више.

Ти имаш пуне руке, а џепове празне,
радује те смех подваљен успоменама,
па се стидиш,
а кад мушкарац због жене плаче,
једино у таквима храброст и видиш.
Направила си од мене непобедиво лето,
јер мени се не да бити санта леда,
мени се смеје, радост ме греје.

Ти већ знаш да о теби пишем,
увек о мени све си знала.
Хвала што дозвољаваш да дишем
и на свему што си дала.
Љубави...

Нина Раичевић III₁

КАРНАЕ

Киша. Она је увек била симбол драматичности и јаким осећања. Мени је то увек било мало глупо. Како би требало да чујеш дирљиву изјаву љубави свог момка из снова, када лије киша као из кабла? И баш те сузе са небеса су ме довеле у ови, крајње депресивну, ситуацију. Моје име је Талиа Ховел, и ја се кријем од ове временске непогоде испод продужетка лименог крова неке продавнице. Као да ме је срећа напустила, данас од свих дана нисам понела кишобран. Наслонивши се на зарђалу гвоздену греду која држи мој климави заклон, дајем себи тренутак да проучим продавницу. Зидови су некада били лепе боје трешњиног цвета, али су очито видели боље дане.

Упрљани су земљом као да је неко играо фудбал на њима, заједно са неким сумњивим мрљама боје рђе. Једва чекам да престане киша, ко зна шта се ту десило. Мали прозори су испљувани мушицама и другим гадостима, са видљивим слојем прашине. Дрвена врата изгледају старо, њихова бела фарба је почела да се љушти и пуца као да хоће да се удаљи од њих, а квака је стара и сломљена скоро напола, као да је пропатила доста у своје време. Један постер, сав жут од старости ми каже да је у близини одржаван некакав рок концерт пре пет година. Кратко се упитих да ли он зна како су настале оне мрље. Најежена и уплашена хватам шта је остало од браве, и покушавам да отворим врата. Наравно, нису се отворила, али осећам се као да је нешто унутра чекало тренутак када ћу да пробам да уђем. Тресем се и хоћу из дубине душе да се окренем и побегнем од створења које ме чека иза ових врата. Чујем лак шапат, и не могу ниједну реч да разумем, осим мог имена. Занемела сам од ужаса, и у свом уму вриштим да престанем, да се удаљим. Али упркос свему, моја рука опет окреће кваку, и врата се полако отварају. Плач ми стеже груди, и лаганим кораком улазим, као да имам поводац око врата. Свака ћелија у мом телу се најезила чим сам ушла. Све је погрешно и изобличено. Врата се оштро затварају. Покрет подиже облак прашине. Загушљиво је, вруће и погрешно. Не желим да наставим даље, хоћу да истрчим одавде, да побегнем од очију које ми уливају оволики страх у срце. Гушим се, плачем и вриштим, али моје тело наставља дубље. Обузима ме осећај бзенадежности, знам да сам чудовишту већ под зубима. „Не налазиш се негде где ће твој род чути твој плач“. Они су испред мене, два црвена ока у којима бих могла да се изгубим. Као последње капи славског вина у крхкој чаши. Ове речи су изгореле рупу на мом потиљку, и нећу им тако лако веровати. Простор око њих се кривуда и мења, док лебде ка мени – можда из поштовања, или из страха. Топли, бледи прсти ме штипају за образ. Они се кезе. „Убудуће бисмо ти предложили да не остављаш своје име где год стигнеш“. Смеше се као мачак који је зграбио канаринца. „Има много моћи у имену“. Објашњавају ми, као да ми тепају: „Моћи о којима мала смртница попут тебе не може ни да сања“. Они ме лагано воде у таму, и ја их пратим без речи. Прати нас сабласна тишина, и шум нечега непознатог од којег се јежим. Они ме заустављају нагло, и окрећу се да ме виде. Те велике гримизне очи ми не причају ништа. „Твој живот више никада неће бити твој“. Започињу; „Ја сам господар, и ти, Талиа Ховел, младунче човека, мој си роб“. Моје име је изговорено оштро, као са бича. „Иди, Талиа“. Заповедају, и поново губим контролу над собом, сада сам у својој соби и ово вам пишем у нади да ћу некако разумети у шта сам се увалила.

Теби

Тамо на небу бљешти се запад
одлази дан на починак за брда,
чека плави пашњак
да месец истера звездана крда.
Румени се небо над далеким светом,
злати се месец небеским сводом,
пливам и ја са звезданим јатом
дивно плавом небеском водом.
Долази вече са очима воденим
твоја зелена младоаст буја у зраку
коса боје месеца,
залазак сунца са уснама руменим,
Ти, једина светлост у мом мраку.
Свака звезда пружа кракове своје,
златни месец дарује светлост мом
сну,
Звезде милују лице моје,
Зауостављају се у души дубоко доле
на дну.
А то си ти
звезде те носе са собом високо,
месец те повлачи са звезданим
крдима
за тобом жуди сетно око,
остајем сам јер сунце излази над
брдима.
Сваког ме јутра буди из сна.
Долази ми на лице стварност и зора,
сунчеви зраци пробијају се до ока
а образ, окупан ноћи, брише ми јутро
са прозора.

Теодора Јездих IV1

То разумемо само нас двоје

Дан за даном, сат за сатом, сваким кораком и удисајем,
трептајем и пружањем руке некоме, жељни смо љубави. Да ли она
може да нестане или само уплашено загрли колена у ћошку у који смо
је сатерали, па ћути, уплашена да ако по ко зна који пут покуша да нас
подсети да тражимо неког, опет ће рањена грубим рукама наших
поноса, наших тврдоглавих глава и наших страхова. Ја сам ту да вас
разумем и све ми је потпуно јасно, јер слушајте ме сада добро, а и
запишите... Ви никада нећете достићи оно што смо имали нас двоје.

Никада нећете имати оно што је куцало у нама. Желећете да
вам срца горе у пламену наше љубави, али безуспешно. Јер нас двоје
смо имали наше разлоге. Имали смо наше снове и надања, нашу
ванвременску повезаност која ће вама остати непозната. Недеље су
биле посебне. Живео сам за то. Како безбрижно спаваш на мом
рамену. Како се губим у твојим зеницама, упијам твој мирис и ту
лепоту која ти тече венама. Загрљајем те везујем за себе и гледам
како спокојно спаваш. Недељом сам се посебно заљубљивао у тебе. И
сваки пут када бих помислио да не можеш бити дивнија, само ми се
насмешеш и ја заборавим да дишем. Посебно сам волео то моје мало
чудо и чувао. Чувао онако старински. Као вредан стари дукат.
Годинама пазио док у мом срцу сваког дана све више расте њена
вредност.

Ах, штета... Стварно вас сажаљевам што овакву причу нећете
доживети за живота. Чак и сада када је нема, осећам њено присуство.
Имам је на делић секунде када затворим очи. Она ме је гледала на
начин на какав је сваки мушкарац желео да буде гледан. Начин на
који ме је волела превазилази и надмашује сва књижевна дела. Јер
таква љубав се не описује. Знате ли шта је ту најлепше? Нема јој краја.
Она и заправо не знамо ни шта је крај. Ускоро почиње наш почетак.
Чека ме горе и посматра као некада, јер само ја разумем тај поглед
као што смо само она и ја разумели ону ноћ у децембру. Онај снег
који нас недодире од врелине наших душа. На свако твоје „уморна
сам“ имао сам спреман загрљај у којем можеш да сањаш. Да проспеш
своју косу по мојим крилима и чиниш најсрећнијим човеком. Видите
ли да нас ни смрт не раставља? Баш супротно, спаја нас више него
икад, јер никад не ходаш сам. Наши кораци су једно. Одувек је била
моја боља половина која не зна за заборав. Чак и сада чујем њен глас
који ме дозива и чека на нашој клупи која чува нашу причу. Најлепша
је када плаче, када игра без разлога, чита, ћути и мисли, када је
рањива, када је расплаче филм. Када јој лице нашминка безброј брига
и сећања или бескрајна срећа. Видите и сами – најлепша је уз мене.

И зато јој јавите. Јавите јој да је наша песма на репертоару
откако је нема. Да сам у неким луткама тражио оно што сам нашао у
њој, али безуспешно. Да још једно пиће никад није превише. Да је и
даље чекам у нашем граду и да ме цело проклето небо подсећа на њу.

Вама препоручујем да се не надате, јер то... то разумемо нас
двоје. Нас двоје никада нисмо имали крај.

Нина Раичевић III1

Писмо војнику

Драги војниче, бориш ли се? Посматраш ли нас са небеских висина? Има ли поноса у твојим очима док гледаш отаџбину коју си баш ти одбранио? Отаџбину која због тебе цвета у најлепшим бојама. Твоју отаџбину, Србине! Твој дан и твоје родно огњиште, браниоче рода нашега!

Чујеш ли, храбри војниче, мајку како плаче? Видиш ли сузе које моле за душу твоју? Видиш ли децу која данас живе због тебе и осмехе на лицима свога рода, који теби кличу и теби се моле? За наше боље данас ти си дао часни живот. Тамо где си пролио крв, сада бујају потоци најчистијих вода. Сада теку нове наде и нови нараштаји. Тамо где си оставио кости, сада певају неке нове птице. Ту су и оне беке куће, поред друма око којих, као најлепше одиве, цветају трешње, шљиве и

јабуке. Пепео мртвих створио је моју отаџбину. Њој не треба замерити, имала је тешко детињство. Ко је натерао да сунце да јеца и ветар да проклиње? Ко је натерао земљу да отвори утробу? Како неко може одузети некоме сунце, небо и затворити га у таму? Зар нису чуле ђаволове слуге да се ми мали плашимо мрака и да нам тада срце куца брже? Они су хтели коров, али никло је црвено цвеће. Хтели су мук и тишину, али у сваком грумену земље се чују откуцаји малог и великог срца.

Хтели су да нам обуку лудачке кошуље, да нас притворе и овековече на смрт. Хтели су срца да нам воде, али велико је чудо српско срце и тврдо у вери. Не би се примило у њиховим грудима, не би издало земљу своју. Теби су читали лектире о тиранима, а нама данас Библију о ослобођенима. Књиге, записи и песме сведоче нам о твојој борби у коју си храбра срца кренуо. Часно је умрети за отаџбину, још боље живети за њу! Злонамерници нам дадоше црну и дугу смрт, а ти нам је претвори у нови живот, у наше ново пролеће и почетак.

Живиш, војниче! Живиш, јуначе мога рода! Ти и твоја војска нам пружисте овакву будућност. Пружисте нам осећај сигурности. Светла и чиста образа и подигнутих глава ми сада шетамо земљом коју си ти створио. Твоја је заслуга и твоја заклетва постаје и наша, јер ми смо мали, али је велики живот у нама. У нама и у њима који су понос наше отаџбине, наше Србије!

Нина Раичевић III1

БИО САМ ИМПРЕСИОНИРАН

Зној ми цури низ браду, гледам како та кап пада и покушава да угаси врелу прашину. Около су деца и чује се велика граја, сунце залази а шипке тек почињу да се хладе.

Налазим се у парку пуном вежбача, док ми у кадар улази један тркач. Уморан и мокар, неко би рекао гази и табана ко зна који километар, ја бих рекао седамдесети, тј. седамдесету годину живота. Стар и по мало оронуо, са неуредном косом. Био сам импресиониран. Зашто трчи, могао би да оде кући, отвори лименку пива, седне у фотељу, гледа добро пласирану робу и смеје се туђим глупостима. И много је других замена и ствари које воде комфору, али он бира тежи пут. А шта је сваки дан, ако не низ сукоба између правог пута и лаког пута, десет хиљада врискова расутих свуда као делте реке, испред тебе сваки обећавајући пут најмањег отпора. А ствар је у томе да ти идеш узводно.

Био сам импресиониран не само тиме шта ради упркос својим годинама, него његовом вољом. Вољом да не буде исти, да се не нађе у гомили празних папира и хартија, где сваки следећи све више личи на претходни, у хрпи копија, тј. истих. Импресиониран сам његовом одлуком да окрене леђа ономе што је удобно и сигурно, што би неко назвао здрав разум. Да из дана у дан напредује и не дозволи годинама да га прегазе, јер године су само број. Бројка која у нашој глави само ствара илузију немоћи, увек спремни као одред за стрељање, спремни да те скину са неба.

Иако споља стар, изморен, мршав, неко би закључио да личи на изгладнелу газелу. Он је лав на пољу препуном лавова, који лови исти недостижни тен, очајнички гладни са мишљењем: „Победа је једина ствар која ће те одржати у животу”.

Иван Радмановић III₁

КАД ОЧИ ГОВОРЕ

Немој да ми кажеш нити једну реч
Знам шта мислиш,
Видим већ
Ум користи, али не говори
Свака слика у очима се створи.

Поглед не може да те обмане,
Само ћути и гледај са стране
Видећеш истину у највећој тишини,
У мукој ноћи и животној прашини.

Једном када речи почну да те гуше,
Усне не померај да тајац не руши,
Знај да све је одавно речено,
Ипак су очи огледало душе.

Теодора Миленковић III₁

МЛАДА ГОЛКОВИЦА

Не смеј им се тако и не зови их, мила моја
разидали су све и са ко зна чијих страна донели камен
и речи више није, у њиховом вриску нема музике, нема
благослова

не инати ми се,
знаш да ћу овако искежен од радости мајчине ципеле
да ти обујем
и пустим те, тако мокру и брашњаву, да ходаш по
дечијим сновима

како си ми далека, мила моја
са колена свет изгледа другачије и
њихове речи су велике док се сашаптавају, издајице
стотине руку пало ми је по плећима и
подижу ме они што ти у дојке гледају

не храбри ме и не терај,
и куда ћу кад нема куће где ћу јести хлеб,
кад немам куће где ћу зановити

и сећај се увек, мила моја
колике сам куле палио да би се ти, док гола из реке
излазиш, угрејала

Љубиша Красић, професор српског језика и
књижевности

НЕМИР

Отргнута душа тражи уточиште.
Раскриљена, распопамљена, луда
своју зубљу дозива,
чезне,
мирише.

Језди небеским плаветнилом,
Недолет-поље јој тесно
а тело круто.
Како да је смирим? Како да је себи
вратим?

Како, кад ни сама више не знам
чему стреми, коме жури,
кога ишчекује,
чију Судбину призива?

Уморно тело у грчу последњег напора
пружа руке ка њој...
Узалуд
свака нада.

Увек је за корак
Бржа,
Увек за трен
недостижна.

Весна Маринковић,
професор српског језика и
књижевности

Љубица Станковић III₂

Милан Миликић II₃

СВЕТИ НИКОЛА
Иван Симоновић - III₂